

Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет природокористування
Факультет землевпорядкування та туризму
Кафедра землеустрою

СИЛАБУС

навчальної дисципліни загальноуніверситетського вибору

ПРОСТОРОВА ОРГАНІЗАЦІЯ СІВОЗМІН

для усіх ліцензованих спеціальностей ОС «Бакалавр»

2023 рік

ВИКЛАДАЧ: Черечон Оксана Іванівна

Електронна пошта:

okcherechon@gmail.com

Телефони:

(робочий) (мобільний) +380975300933

Доцент кафедри землеустрою Львівського національного університету природокористування. Викладач з 29-річним досвідом, автор та співавтор понад 60 наукових статей, 3 наукових монографій, 1 навчального посібника, понад 90 навчально-методичних розробок.

Читає курси: «Землеустрій», «Інженерна облаштування території», «Інженерна графіка в землеустрої», «Землевпорядне проектування».

Наукові інтереси: аналіз проблем сучасного землеустрою та способи їх вирішення; оптимізація та екологізація землекористування; удосконалення діючих напрямів фінансової підтримки агропромислового комплексу за рахунок коштів державного бюджету; розроблення видів землевпорядної документації, необхідної для організації еколого безпечного землекористування та інвестиційної привабливості територіальних громад.

Коротка анотація до курсу. Навчальна дисципліна «Просторова організація сівозмін» є навчальною дисципліною загально університетського вибору, яка викладається в обсязі 3 кредити (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS). Підсумковий контроль – залік в кінці семестру.

Дисципліна «Просторова організація сівозмін» включає теоретичні, методологічні, методичні й прикладні проблеми організації раціонального використання, охорони і відтворення земельного потенціалу та навколишнього природного середовища.

Мета та цілі курсу. Мета викладання навчальної дисципліни «Просторова організація сівозмін» полягає у засвоєнні і набутті слухачами необхідних теоретичних знань та практичних навичок у сфері проектування сівозмін в просторі і часі. Завданням вивчення дисципліни є формування у фахівця теоретичних знань і практичних навичок просторового проектування сівозмін для збереження родючості ґрунтів, що призначені для вирощування сільськогосподарських культур.

Формат курсу – проведення лекцій та практичних занять для кращого розуміння тем, виконання студентами самостійної роботи, проведення наукових досліджень та публікація їх результатів (написання статей, тез конференцій, доповідей на круглих столах та семінарах).

В процесі навчання студентів проводяться різні види лекцій - тематичні лекції, лекції-дискусії, проблемні лекції. Практичні заняття студентів проводяться у вигляді натурних або імітаційних експериментів, чи досліди з метою практичного підтвердження окремих теоретичних положень, студент набуває практичних навичок роботи з обладнанням, обчислювальною технікою, вимірювальною апаратурою, методикою експериментальних досліджень у конкретній галузі. На цих заняттях також застосовуються такі методи як дослідження, самостійна робота, розв'язування контрольних завдань, розбір ситуацій із практики та ін.

Методи, які використовуються при вивченні дисципліни:

- а) словесні (пояснення, бесіди, розповідь, інструктаж)
- б) наочні (ілюстрація, демонстрація, презентація)
- в) практичні (лабораторні, практичні, графічні, дослідні роботи)
- г) пояснювально-ілюстративні (поєднання різних методів, для повідомлення спеціально підготовленої і систематизованої інформації)
- д) частково-пошуковий (формулювання проблеми чи завдання і поетапне їх вирішення під керівництвом викладача)
- е) спонукальний (формулювання проблеми чи завдання і самостійне їх вирішення без допомоги викладача)

Програмні результати навчання.

За результатами курсу студенти зможуть:

РН4. Знати та застосовувати у професійній діяльності нормативно-правові акти, нормативно-технічні документи, довідкові матеріали в сфері геодезії та землеустрою і суміжних галузей.

РН5. Застосовувати концептуальні знання природничих і соціально-економічних наук при виконанні завдань геодезії та землеустрою.

Фахові компетентності.

Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі геодезії та землеустрою.

ЗК01. Здатність вчитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК13. Здатність зберігати, примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії, закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу й суспільство, а також в розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для відпочинку та ведення здорового способу життя.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ НА ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

1. Зміст дисципліни «Просторова організація сівозмін».
2. Зміст проекту землеустрою, що забезпечують еколого-економічне обґрунтування сівозміни та впорядкування угідь.
3. З якою метою розробляються проекти землеустрою, що забезпечують еколого-економічне обґрунтування сівозміни та впорядкування угідь?
4. Перелічіть вихідні матеріали для розроблення проекту землеустрою, що забезпечують еколого-економічне обґрунтування сівозміни та впорядкування угідь?
5. Хто являється замовниками документації із землеустрою та її розробниками?
6. Фінансування та вартість проекту землеустрою, що забезпечують еколого-економічне обґрунтування сівозміни та впорядкування угідь.
7. Авторський нагляд за виконанням проектів землеустрою.
8. Технічне завдання на розробку проекту землеустрою.
9. Розгляд і затвердження проекту землеустрою.
10. Зміст земельпорядних вишукувань, що проводяться до початку розробки проекту?
11. Перелік питань, які вирішуються при камеральних роботах.
12. Зміст польових земельпорядних обстежень.
13. Зміст технічного завдання на розробку проекту землеустрою.
14. Вміст технічного звіту про земельпорядні вишукування.
15. Поняття сівозміни. Типи й види сівозмін.
16. Беззмінне вирощування культур.
17. Причини зниження врожаїв при беззмінному вирощуванні культури на одному місці.
18. Поняття схем сівозміни та ротації сівозміни.
19. Динамічна сівозміна: поняття і суть.
20. Що впливає на вибір типу сівозмін.
21. Як розрахувати площу овочевої (спеціальної) сівозміни.
22. Привести типову схему чергування сільськогосподарських культур в польовій сівозміні.
23. Привести типову схему чергування сільськогосподарських культур в (прифермській) кормовій сівозміні.
24. Поняття і типові схеми чергування культур в ґрунтозахисній сівозміні.
25. Поняття ротації сівозмін.
26. Визначення типів і видів сівозмін з урахуванням спеціалізації сільськогосподарського виробництва.
27. Поняття інженерної інфраструктури.

28. Поняття поля сівозміни.
29. Завдання упорядкування території сівозмін.
30. Які питання вирішуються при впорядкуванні території сівозмін.
31. Розміщення полів сівозмін і робочих ділянок.
32. Розкрийте основні характеристики поля.
33. Допустима рівновеликість полів сівозмін.
34. Наведіть приклади проектування полів 6-ти пільної сівозміни у сприятливих ґрунтово-кліматичних умовах.
35. Наведіть приклад проектування трьох полів сівозміни на масиві трикутної форми.
36. Проектування полів сівозмін з врахуванням рельєфу місцевості.
37. Проектування полів з врахуванням ґрунтів.
38. Які способи проектування лінійних рубажів в умовах складного рельєфу Ви знаєте?
39. Як поділяються польові дороги за призначенням?
40. Як поділяються за функціональним призначенням, організацією та технологією проектування захисні лісові насадження?
41. Які види лісосмуг Ви знаєте?
42. Які за конструкцією бувають лісосмуги?
43. Розміщення польових станів та джерел польового водозабезпечення.
44. Які вимоги враховують при розробленні плану переходу до сівозмін?
45. Строки освоєння запроваджених сівозмін.
46. Що є вихідним матеріалом для складання плану освоєння?
47. Способи перенесення проекту в натуру.
48. Підготовчі роботи по перенесенню проекту в натуру.
49. Складання розбивного креслення перенесення проекту в натуру.
50. Закріплення на місцевості вершин кутів і меж перенесених на місцевість об'єктів.
51. Якими показниками характеризується економічна ефективність використання земель?
52. Якими показниками характеризується екологічна ефективність використання земель?
53. Як розрахувати баланс гумусу в сівозміні?
54. Як розрахувати затрати на виробництво сільськогосподарської продукції?
55. Як розрахувати строк окупності затрат?
56. Соціальна ефективність проекту.
57. Визначення коефіцієнту антропогенного навантаження на агроландшафти.
58. Визначення коефіцієнта стабільного агроландшафту.
59. Визначення індексу екологічної невідповідності сучасного використання орних земель.
60. Як визначити витрати на відновлення родючості ґрунту.
61. Розрахунок чистого доходу господарства.

Система оцінювання та методи контролю. Оцінювання за навчальною дисципліною «Просторова організація сівозмін» проводиться за 100-бальною шкалою.

Методи контролю:

1. **Усне опитування** (фронтальне, індивідуальне, комбіноване, детальний аналіз відповідей студентів).
2. **Письмова аудиторна та позааудиторна перевірка** (письмові відповіді на питання (контрольна робота, самостійна робота); виконання та оформлення схем, таблиць, діаграм; написання, есе, рефератів; підготовка презентацій; написання та опублікування статей, тез конференцій, доповідей круглих столів, семінарів).
3. **Практична перевірка** (проведення різних вимірів; здійснення, складання, налагодження, розробка документації; виконання лабораторної роботи; аналіз виробничої інформації; рішення професійних завдань; ділові ігри).
4. **Стандартизований контроль** (тести).
5. **Самоконтроль** (самооцінка студентом якості засвоєного навчального матеріалу з дисципліни в цілому, змістовного модуля чи окремої теми на основі передбачених у методичних рекомендаціях питань для самоконтролю).

6. **Самооцінка** (передбачає критичне ставлення студента до своїх здібностей і можливостей, об'єктивне оцінювання досягнутих результатів).
7. **Види контролю:** поточний контроль, проміжна та семестрова атестація, підсумковий контроль.

Академічна політика курсу. Усі види робіт необхідно виконати і захистити у вказані терміни. Студенти, що пропустили заняття з поважної причини, відпрацьовують їх у додатковий час згідно графіка відпрацювання пропущених занять.

Жодні форми порушення академічної доброчесності не допускаються. Будьте толерантні, поважайте чужу думку. Заперечення формулюйте в коректній формі. Плагіат та інші форми нечесної роботи неприпустимі. Не допускаються підказування і списування під час здачі СРС, проміжного контролю і фінального іспиту, копіювання вирішених завдань іншими особами, складання іспиту за іншого студента.

За консультаціями щодо виконання самостійних робіт (СРС), їх здачею і захистом, а також за додатковою інформацією з пройденого матеріалу і всіма іншими питаннями з курсу, який викладається звертайтеся до викладача в період його робочих годин.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА, ПЕРІОДИЧНІ ВИДАННЯ, ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

Нормативні та правові акти:

1. Вегера Н.Ю. Методичний підхід до визначення еколого-економічної ефективності використання земельних ресурсів / *Економічні проблеми сталого розвитку: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої пам'яті проф. Балацького О.Ф.*, м. Суми, 24-26 квітня 2013 р. / За заг. ред. О.В. Прокопенко. Суми : СумДУ, 2013. Т.3. С. 17-18 URL: <http://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/33109>
2. Закон України «Про землеустрій» № 858-IV від 22 травня 2003 року // Відомості Верховної Ради України (ВВР). 2003. № 36. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/858-15>
3. Земельний кодекс України. Закон України. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2768-14>.
4. Землеустрій : підручник. URL: <http://pidruchniki.com/15100827/pravo/zemleustriy>
5. Методичні рекомендації щодо розроблення проектів землеустрою, що забезпечують еколого-економічне обґрунтування сівозміни та впорядкування угідь URL: <http://terland.gov.ua/853>
6. Організація використання земельних ресурсів. Склад земель та їх використання URL: <http://agroua.net>

Базова література:

1. Богіра М.С., В.І. Ярмолюк Землевпорядне проектування: теоретичні основи і територіальний землеустрій: навч. посіб. / за ред. к.е.н. М.С. Богіри. Львів: Львівський національний аграрний університет, 2010. 334 с.
2. Казьмір П.Г., Казьмір Л.П. Землевпорядне проектування: організація вгідь і сівозмін та впорядкування території сівозмін: Курс лекцій. Львів: ЛДАУ, 2007. 97с.
3. Ступень Р. М., Дудич Г. М., Дудич Л. В. Землеустрій: організація та впорядкування сільськогосподарських угідь: навч. посіб. / Львів. нац. аграр. ун-т. Львів: «Галицька видавнича спілка», 2020. 243с.

Допоміжна література:

1. Григоренко А. В. Землеустрій: Практичний посібник. К.: ЦУЛ, 2012. 494 с.
2. Довідник із землеустрою / за ред. Л. Я. Новаковського. 4-те вид., перероб. і доп. К.: Аграрна наука, 2015. 492 с.
3. Казьмір П. Г., Казьмір Л. П., Федечко О. Є. Еколого-економічне обґрунтування проектів землеупорядкування сільськогосподарських підприємств // *Вісник Львівського національного аграрного університету: економіка АПК*. Львів. нац. аграр. ун-т, 2012. № 19(2). С. 109-116.

4. Колодій П.П., Черечон О.І., Тишковець В.В., Сухомлін Л.В., Гермонова К.О. Управління земельними ресурсами. Том 2. Економіка землекористування: Посібник (TEMPUS IV). Донецьк: УНИТЕХ, 2012. 438 с.
5. Стецюк М. Порядок розроблення проектів землеустрою, що забезпечують еколого-економічне обґрунтування сівозміни та впорядкування угідь / *Землевпорядний вісник*. 2010. №8. С.33-37.
6. Третяк А.М. Землеустрій в Україні: теорія, методологія: Монографія. Херсон: Гринь Д.С., 2013. 650 с.
4. Третяк А. М. Землевпорядне проектування: Теоретичні основи і територіальний землеустрій: Навч. посібник. К.: Вища освіта, 2006. 528с.
5. Третяк А.М., Другак В.М., Гунько В.А., Гетманьчик І.П. Землевпорядне проектування: організація території сільськогосподарських підприємств методом еколого-ландшафтного землеустрою: навчальний посібник. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2014. 236 с.

Періодичні видання:

1. Аграрна економіка (науковий журнал ЛНУП).
2. Вісник ЛНУП: Архітектура і сільськогосподарське будівництво.
3. Економіст.
4. Економічний нобелівський вісник.
5. Економічний часопис-XXI (Economic Annals-XXI).
6. Економічні інновації.
7. Європейський вектор економічного розвитку.
8. Інноваційна економіка.
9. Молодий вчений.
10. Наука молода.
11. Наука та інновації.
12. Соціально-економічний розвиток регіонів в контексті міжнародної інтеграції.
13. Сталий розвиток економіки.
14. Стратегія економічного розвитку України.

Інформаційні ресурси:

1. Бібліотечно-інформаційні ресурси – книжковий фонд, періодика та фонди на електронних носіях бібліотеки ЛНУП, державних органів науково-технічної інформації, наукових, науково-технічних бібліотек та інших наукових бібліотек України.
2. Електронні інформаційні ресурси мережі інтернет:
 1. Офіційний сайт Президента України. [online] Доступно: <http://www.president.gov.ua/>
 2. Офіційний сайт Верховної Ради України. [online] Доступно: <http://www.zakon.rada.gov.ua/>
 3. Офіційний сайт Держгеокадастру України. [online] Доступно: <https://land.gov.ua/>
 4. Офіційний сайт Державного агентства водних ресурсів України. [online] Доступно: <https://www.davr.gov.ua/>
 5. Офіційний сайт Урядового порталу. [online] Доступно: <http://www.kmu.gov.ua/>
 6. Офіційний сайт Державної служби статистики України. [online] Доступно: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
 7. Офіційний сайт Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського. [online] Доступно: <http://www.nbu.gov.ua/>
 8. Офіційний сайт Львівської національної бібліотеки України ім. В. Стефаника. [online] Доступно: <http://www.lsl.lviv.ua/>